

Τα εν οίκω...εν δήμω - Ενδυμασία στο Βυζάντιο

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Τοιχογραφία. Βουλγαρία, Μονή Κρεμικόβτσι, Αναπαράσταση βυζαντινών αρχόντων.
(©Φωτογραφικό Αρχείο ΕΚΒΜΜ)

Το ένδυμα στο Βυζάντιο αποτελούσε σημαντικό διακριτικό στοιχείο κοινωνικής θέσης, που καθοριζόταν από πολλούς παράγοντες, όπως την οικονομική κατάσταση του ατόμου, το επάγγελμα, την ηλικία και το φύλο του.

Οι Βυζαντινοί που ανήκαν στα μεσαία και κατώτερα στρώματα φορούσαν κατά κανόνα λινά ή μάλλινα ρούχα, που υφαίνονταν στον αργαλειό από τις γυναίκες του σπιτιού.

Συνήθως ήταν πιο κοντά σε μήκος σε σχέση με αυτά της ανώτερης τάξης για να έχουν μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων.

Η ανώτερη τάξη φορούσε μακριά ενδύματα από ακριβές πρώτες ύλες (μετάξι, λινό), ενώ ειδική κατηγορία αποτελούσαν τα ενδύματα των αυτοκρατόρων που ήταν φτιαγμένα από πολύτιμα υφάσματα και έφεραν πλούσια διακόσμηση με

κεντήματα και πολύτιμους λίθους.

Τοιχογραφία. Κόσοβο, Παναγία Λιέβισκα, Αναπαράσταση της Αγίας Βαρβάρας.
(©Φωτογραφικό Αρχείο ΕΚΒΜΜ)

Βασική ενδυματολογική μονάδα της βυζαντινής φορεσιάς ήταν ο χιτώνας, που μπορούσε να συνδυαστεί με διαφορετικά ενδύματα, όπως παντελόνια, μανδύες, επενδύτες και πανωφόρια, και φοριόταν και από τα δύο φύλα. Οι άντρες φορούσαν συνήθως κοντούς χιτώνες, ψηλές πλεχτές κάλτσες, μανδύες ή χοντρά πανωφόρια και σκούφια στο κεφάλι, ενώ αντίθετα οι γυναίκες προτιμούσαν τους φαρδιούς, μακριούς και με μακριά μανίκια χιτώνες μαζί με εσάρπες, μαντήλια και καλύμματα της κεφαλής, που σχετίζονταν βέβαια με την ηθική της εποχής.

Τοιχογραφία. Αναπαράσταση της Άννας Ραδινής.
(©ΕΚΒΜΜ)

Τα ενδύματα των Βυζαντινών διακρίνονταν σε πρώτης, δεύτερης και τρίτης ποιότητας, με τα καλά να φοριούνται σε ιδιαίτερες περιστάσεις και σε εορτές. Γενικότερα τα ενδύματα της εποχής χαρακτηρίζονταν από τα πλούσια λαμπερά χρώματα αλλά και από την ποικιλία των σχεδίων τους.

*Τοιχογραφία. Κόσοβο, Μονή Ντέτσани, Αναπαράσταση
βυζαντινού πρίγκιπα.
(©Φωτογραφικό Αρχείο ΕΚΒΜΜ)*

Το χρώμα, άλλωστε, ήταν το κύριο στοιχείο διαφοροποίησης των αξιωμάτων, με πιο χαρακτηριστικά τα πορφυρά ενδύματα που αποτελούσαν αποκλειστικό προνόμιο του αυτοκράτορα.

Αν και οι ενδυματολογικές συνήθειες των Βυζαντινών εξελίσσονταν μάλλον αργά, κατά τον 11ο αιώνα στις ανδρικές φορεσιές παρατηρείται μία αλλαγή στις φόρμες των ενδυμάτων - άρχισαν να γίνονται πιο εφαρμοστές-, που σε συνδυασμό με την ευρεία χρήση κουμπιών και την εμφάνιση νέων στοιχείων, όπως του καπέλου και του ανδρικού σακακιού, μαρτυρούν την εισβολή δυτικών στοιχείων στη βυζαντινή μόδα.

Τοιχογραφία. Π.Γ.Δ.Μ., Νέρεζι, Ναός Αγίου Παντελεήμονα,
Αναπαράσταση με ανδρικές ενδυμασίες.
(©Φωτογραφικό Αρχείο ΕΚΒΜΜ)

Πηγή: exploringbyzantium.gr